

Wstęp	5
1. Rolnictwo ekologiczne – dzieło ludzi niezwykłych	7
1.1. Rolnictwo biodynamiczne	7
1.2. Rolnictwo organiczno-biologiczne	9
1.3. Rolnictwo organiczne	11
1.4. Rolnictwo biologiczne	12
1.5. Powstanie i dokonania IFOAM	13
2. Rolnictwo ekologiczne w Polsce	15
2.1. Początki rolnictwa ekologicznego w Polsce – okres przed II wojną światową	15
2.2. Powojenne odradzanie się rolnictwa ekologicznego – okres przed powstaniem ruchu	16
2.3. Powstanie ruchu rolnictwa ekologicznego – działalność Stowarzyszenia EKOLAND	19
2.4. Ważniejsze inicjatywy wydawnicze niezwiązane z EKOLANDEM	22
2.5. Rolnicy, pionierzy rolnictwa ekologicznego	23
2.6. Rozpowszechnienie metody biodynamicznej	23
2.7. Instytucjonalizacja rolnictwa ekologicznego w Polsce	24
2.8. Rozwój rolnictwa ekologicznego	25
3. Zasady uprawy roślin w gospodarstwie ekologicznym	29
3.1. Organizacja gospodarstwa	29
3.2. Kształtowanie krajobrazu	30
3.3. Płodozmian	34
3.4. Gospodarka nawozowa	52
3.5. Dobór odmian	83
3.6. Uprawa roli	89
3.7. Ochrona roślin	95
4. Chów zwierząt w gospodarstwie ekologicznym	103
4.1. Warunki utrzymania zwierząt	104
4.2. Dobór ras zwierząt	111
4.3. Pochodzenie zwierząt	116
4.4. Żywienie zwierząt	117
4.5. Opieka nad młodymi zwierzętami	126
4.6. Profilaktyka i medycyna weterynaryjna	130
5. Wpływ rolnictwa ekologicznego na środowisko	132
5.1. Rolnictwo a eutrofizacja wód	133
5.2. Rola rolnictwa ekologicznego w ochronie wód pitnych	143
5.3. Rozmieszczenie pestycydów w środowisku	147
5.4. Wpływ rolnictwa na stan atmosfery	152
6. Wpływ metod gospodarowania na bioróżnorodność ekosystemów rolnych	155
6.1. Industrializacja rolnictwa a biologiczna różnorodność	156
6.2. Ekstensyfikacja rolnictwa a biologiczna różnorodność	160
6.3. Jak należy chronić bioróżnorodność ekosystemów rolnych	161
6.4. Znaczenie polityki rolnej dla zachowania walorów przyrodniczych ekosystemów rolnych	162
6.5. O potrzebie wprowadzenia programów rolnośrodowiskowych na przykładzie doliny Biebrzy	163
6.6. Metody gospodarowania chroniące bioróżnorodność	164
6.7. Hipotetyczny przykład pakietu rolnośrodowiskowego	166

7. Regulacje prawne w rolnictwie ekologicznym na gruncie prawa prywatnego	168
7.1. Ogólne zasady tworzenia kryteriów rolnictwa ekologicznego – listy pozytywne	168
7.2. Pierwsze regulacje prawne w rolnictwie ekologicznym	168
7.3. Kryteria bazowe rolnictwa ekologicznego Międzynarodowej Federacji Rolnictwa Ekologicznego (IFOAM)	169
7.4. Zasady akredytacji jednostek kontrolnych przy IFOAM	175
7.5. Międzynarodowo uznane, prywatne kryteria rolnictwa biodynamicznego Demeter – International	177
7.6. Prywatne kryteria rolnictwa ekologicznego w Polsce	177
7.7. Współczesna rola prywatnych kryteriów rolnictwa ekologicznego	178
8. Regulacje prawne w rolnictwie ekologicznym na gruncie prawa państwowego	179
8.1. Pierwsze państwowe regulacje prawne w Europie	179
8.2. Rozporządzenie EWG 2092/91 w sprawie rolnictwa ekologicznego	180
8.3. Codex Alimentarius	190
8.4. Organic Farming Production Act – USA	190
9. Kontrola w rolnictwie ekologicznym	191
9.1. Ogólne zasady funkcjonowania systemu kontroli w rolnictwie ekologicznym	191
9.2. Zasady prowadzenia inspekcji	192
9.3. Certyfikacja	194
9.4. Wymagania systemu kontroli wynikające z Rozporządzenia 2092/91	195
10. Jakość żywności ekologicznej	197
10.1. Problemy ze zdefiniowaniem jakości żywności	197
10.2. Zakres analiz żywności a adekwatność oceny jakości	198
10.3. Nowe wyróżniki jakości	199
10.4. Niekonwencjonalne metody badania jakości żywności	200
10.5. Kryteria przetwórstwa surowców pochodzących z rolnictwa ekologicznego	202
10.6. Kontrola w przetwórstwie surowców ekologicznych	203
10.7. Znakowanie żywności ekologicznej	204
11. Rynek żywności ekologicznej	206
11.1. Rozwój rynku żywności ekologicznej w krajach Unii Europejskiej	206
11.2. Kanały sprzedaży żywności ekologicznej	211
11.3. Poziom cen żywności ekologicznej	218
11.4. Obrót produktami rolnictwa ekologicznego a idea sprawiedliwego handlu	220
11.5. Zachowania polskich konsumentów na rynku żywności ekologicznej	221
11.6. Warunki dalszego rozwoju rynku żywności ekologicznej	241
11.7. Założenia systemu informacji rynkowej w rolnictwie ekologicznym	244
12. Efektywność ekonomiczna gospodarstw ekologicznych	247
12.1. Czynniki kształtujące efektywność ekonomiczną	247
12.2. Dopłaty państwowe	247
12.3. Efektywność ekonomiczna gospodarstw ekologicznych w świetle badań IUNG	249
12.4. Próba całościowej oceny efektywności ekonomicznej na podstawie danych FADN	251
13. Obecny stan rozpowszechnienia rolnictwa ekologicznego	254
13.1. Rolnictwo ekologiczne w kontekście światowym	254
13.2. Rolnictwo ekologiczne w Europie	255
13.3. Rolnictwo ekologiczne w Polsce	257
Piśmiennictwo	260
Suplement: Kryteria rolnictwa ekologicznego Stowarzyszenia EKOLAND	269